

ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ РОЗУМІННЯ ЛЮДИНИ В КОНЦЕПЦІЇ «НЕРІВНОЇ РІВНОСТІ» Г. СКОВОРОДИ

*Могільова Світлана Валентинівна,
доцент кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін факультету
№ 6 Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат філософських наук,
доцент.*

Звертаючись до філософської спадщини того чи іншого мислителя буває цікаво і корисно знаходити несподівані перетинання з думками і концепціями більш історично молодих філософів та напрямів. Так, в концепції «нерівної рівності» Григорія Саввича Сковороди прозріваються зародки екзистенціального бачення світу, навіть у його атеїстичному сартрівському розгорненні. Для Г. Сковороди, як і для екзистенціалістів, головною темою філософування є людина з її відповідальністю. Порівнюючи людину із сосудом, який Бог наповнює незалежно від його величини, тобто здібностей, філософ не знімає з людини відповідальності за повну реалізацію цих здібностей у «сродній праці». Така реалізація передбачає моральне самовдосконалення та відповідальність в «пізнанні свого народу і себе в ньому» шляхом знаходження свого місця в світі. Ж.-П. Сартр, позиціонуючи екзистенціалізм як спробу зробити всі можливі висновки з послідовного атеїзму, тим не менш, наголошує на подібній думці. А саме: людина повинна знайти себе власними зусиллями у взаємодії з іншим та дійти переконання, що немає сили, яка б звільнила її від відповідальності за кожен свій моральний вибір протягом життя. Приречена на свободу, людина водночас приречена і на відповідальність за себе. Будь-яку спробу уникнути цієї відповідальності, виправдовуючись слабкістю чи відсутністю здібностей тощо, Сартр називає нечесністю. Кажучи словами Сковороди: кожен, навіть маленький, сосуд має стати повним, тобто повною мірою реалізувати себе, і саме в цьому його рівність з іншими людьми та відповідальність перед Богом. Або, за Сартром: «навіть якщо Бог існував би, це нічого не змінило б», оскільки це не рятує людину від самої себе, своєї свободи та відповідальності.